

ചട്ടയടിയുടെ ശരിതെറ്റുകൾ

ചോദ്യം: ഇസ്ലാമികനിയമപ്രകാരം വ്യഭിചാരത്തിന്റെ ശിക്ഷയായ ചട്ടയടി പാകിസ്താനിൽ നടപ്പാക്കിയത് മീഡിയ പ്രദർശിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഇസ്ലാമിലെ ശിക്ഷകൾ മനുഷ്യത്വവിരുദ്ധമാണെന്ന സന്ദേശമാണ് അത് ലോകത്തിന് നൽകിയത്. സത്യത്തിൽ ഇസ്ലാമിലെ ശിക്ഷകൾ മനുഷ്യത്വവിരുദ്ധമാണോ?

മീഡിയ ആവേശപൂർവ്വം കൊണ്ടാടിയ സംഭവമാണിത്. പാകിസ്താനിലെ ചട്ടയടി. ഇസ്ലാമിന്റെ മാനുഷിക കാഴ്ചപ്പാടിനാണ് ആ സംഭവം കോട്ടമുണ്ടാക്കിയത്. തദ്ദേശീയമായി ചില വസ്തുതകൾ മനസ്സിലാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ശിക്ഷാനടത്തിപ്പുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഇസ്ലാമിക വീക്ഷണം വളരെ വ്യക്തമാണ്. ശിക്ഷ നടപ്പാക്കുമ്പോൾ മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾ ഒരിക്കലും ധ്വംസിക്കപ്പെടരുതെന്ന മാനവിക കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഇസ്ലാമിനുള്ളത്. എന്നാൽ, ഇസ്ലാമിന്റെ അധ്യാപനങ്ങളും മുസ്ലിംകളുടെ പ്രായോഗിക ജീവിതവും തമ്മിൽ വലിയ അന്തരമാണ് കാണുന്നത്. അതിന്റെ മികച്ച ഉദാഹരണമാണ് പാകിസ്താനിൽ നടന്നത്.

വളരെ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാണ് വ്യഭിചാരം പോലുള്ള കുറ്റങ്ങളുടെ ശിക്ഷാനടപടികൾ. നാലു പേരുടെ സാക്ഷിമൊഴികളുള്ള പരസ്യവ്യഭിചാരത്തിനു മാത്രമാണ് ഇസ്ലാം ശിക്ഷ വിധിക്കുന്നത്. ഇത്തരം തിന്മകൾ സാമൂഹിക ഭദ്രതക്ക് കോട്ടമുണ്ടാക്കുമെന്നതിനാൽ, ആ ഭദ്രത കാത്തുസൂക്ഷിക്കാനാണ് ശിക്ഷകൾ നടപ്പാക്കുന്നത്. തിന്മകൾ വീണ്ടും സംഭവിക്കാതിരിക്കാനാണ് ശിക്ഷകൾ. സാമൂഹികദ്രോഹികളെ പ്രതിരോധിക്കാനുള്ള അന്തിമ നടപടികളാണ് ഇസ്ലാമിലെ ശിക്ഷകൾ.

ഇതു സംബന്ധമായി ഡോ. ജാസിർ ഔദയുടെ വിശദീകരണം:

ഇസ്ലാമിക ശരീഅത്തിന്റെ പര്യായപദമല്ല ഹുദ്യുദ് അഥവാ ശിക്ഷാ വിധികൾ. ശരീഅത്തിന്റെ വളരെ ചെറിയ ഒരു ഭാഗം മാത്രമാണിത്. പരിധികൾ എന്നാണ് ആ വാക്കിന്റെ അർത്ഥം. നിശ്ചിത കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്കുള്ള ശിക്ഷകളാണിത്. എന്നാൽ മീഡിയയിലൂടെയും പുസ്തകങ്ങളിലൂടെയുമൊക്കെ പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത് ശരീഅത്തെന്നാൽ ശിക്ഷാ നടപടികൾ തന്നെ എന്ന നിലക്കാണ്. ഇത് ഇസ്ലാമിനെപ്പറ്റി തെറ്റായ ധാരണകൾക്കും ദുർവ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കും

ഇടവരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഇസ്ലാമിലെ താത്വിക പാഠങ്ങൾ ഉണ്ട്. പല ശിക്ഷാ വിധികളും. അപൂർവ്വം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, ആത്യന്തിക ഘട്ടങ്ങളിൽ മാത്രമേ അവ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്നുള്ളൂ. ചില മുസ്ലിം തീവ്രവാദികളും മുസ്ലിംകളല്ലാത്ത ഇസ്ലാം വിദ്വേഷികളും ഇക്കാര്യത്തിൽ അമിത താൽപര്യമെടുക്കുന്നതാണ് പ്രശ്നം. ചില രാഷ്ട്രങ്ങളിലെ നിയമവ്യവസ്ഥകളിലും ഈ രീതിയിൽ ശിക്ഷാവിധികൾ കയറിപ്പറ്റിയിട്ടുണ്ട്. ഇത് ഇസ്ലാമിക ശരീഅത്തിനോടുള്ള അനീതിയും അക്രമവുമാണ്. ഇങ്ങനെ അമിതമായി സാമാന്യവൽക്കരിക്കപ്പെടുന്നതും ദുർവ്യാഖ്യാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നതും അസ്ഥാനത്ത് പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്നതും വ്യഭിചാരത്തിന്റെ ശിക്ഷാ വിധിയാണെന്ന് കാണാം. സാദാ വ്യഭിചാരത്തിനല്ല ഇസ്ലാമിക നിയമത്തിൽ ശിക്ഷ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. 'പരസ്യമായ' വ്യഭിചാരത്തിനാണ്. കാരണം നിശ്ചിത എണ്ണം ആളുകൾ ആ വ്യഭിചാരത്തിന് സാക്ഷികളായി ഉണ്ടാവണം.

മദ്ഹബുകളുടെ വീക്ഷണത്തിൽ, വ്യഭിചാരം ആരോപിക്കപ്പെട്ടവരിൽ ചില ഉപാധികൾ ഒത്തുവന്നെങ്കിൽ മാത്രമേ ഒരാളെ വ്യഭിചാരി എന്നോ വ്യഭിചാരിണി എന്നോ വിളിക്കാൻ പാടുള്ളൂ. വ്യഭിചാരം നടന്നുവെന്നതിന് നാലുപേരുടെ സാക്ഷിമൊഴികൾ വേണമെന്നാണ് അതിലൊന്ന്. ഉപാധികൾ പാലിക്കപ്പെടാതെ വ്യഭിചാരാരോപണം നടത്തിയാൽ ആരോപിതൻ

ശിക്ഷക്ക് വിധേയമാകും. വിശുദ്ധ ഖുർആൻ പറയുന്നു: “ചാരിത്ര്യവതികളായ മാനുവനിതകളുടെ പേരിൽ കുറ്റമാരോപിക്കുകയും എന്നിട്ട് നാലു സാക്ഷികളെ ഹാജരാക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ആളുകളെ എൺപത് വീതം അടിക്കുക. അവരുടെ സാക്ഷ്യം ഒരിക്കലും സ്വീകരിക്കരുത്. അവർ തന്നെയാകുന്നു തെമ്മാടികൾ” (അന്നൂർ 4).

ആരോപണവിധേയമാകുന്ന സ്ത്രീക്കും പുരുഷനും ഈ സൂക്തം ബാധകമാണെന്നിരിക്കെ സ്ത്രീകൾ സൂക്തത്തിൽ പ്രത്യേക പരാമർശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നാലു സാക്ഷികളെ ഹാജരാക്കാതെ വ്യഭിചാരരോപണത്തിന് കൂടുതൽ വിധേയരാവുക സ്ത്രീകളാണ് എന്നതിനാലാണിത്.

നാലു പേരുടെ സാക്ഷിമൊഴികൾ അല്ലാത്ത മറ്റു തെളിവുകൾ ശിക്ഷ നൽകാൻ പര്യാപ്തമല്ല. അത് ഡി.എൻ.എ പരിശോധനയായാലും ക്രമരഹിത പകർത്തിയ ഫോട്ടോയായാലും വ്യഭിചാരിണിയുടെ ഗർഭമായാലും ശരി. വ്യഭിചാരം വലിയ കുറ്റമാണെന്നതിൽ സംശയമില്ല. പരസ്യമായ വ്യഭിചാരത്തിനേ നിയമവ്യവസ്ഥയിൽ ശിക്ഷയുള്ളൂ എന്നാണ് പറഞ്ഞുവന്നത്. തെളിവുകളില്ലെങ്കിൽ പാപകർമ്മം ചെയ്തവൻ അല്ലാഹുവോട് പശ്ചാത്തപിക്കേണ്ട കുറ്റമാണിത്.

വ്യഭിചാരം പരസ്യപ്പെടുത്താതിരിക്കുക, അപവാദം പ്രചരിപ്പിക്കാതിരിക്കുക തുടങ്ങിയവയാണ് അടിസ്ഥാനം. ആരൊക്കെ വ്യഭിചാരത്തിലേർപ്പെടുന്നുവെന്ന് ചാരക്കണ്ണുകളോടെ നിരീക്ഷിക്കുന്നത് അധികാരികൾക്ക് ഭൃഷണമല്ല. ജനങ്ങളെ ബോധവൽക്കരിക്കുക എന്നതാണ് അവരുടെ ചുമതല. ചുഴിഞ്ഞന്വേഷണം പാടില്ല. “വിശ്വസിച്ചവരേ, അധികം ഊഹിക്കുന്നത് വർജ്ജിക്കുക. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ചില ഊഹങ്ങൾ കുറ്റമാകുന്നു. ചുഴിഞ്ഞന്വേഷിക്കരുത്. ആരും ആരെക്കുറിച്ചും പരദൂഷണം പറയരുത്” (അൽ ഹുജുറാത്ത് 12).

ഒരാൾ മാത്രമേ വ്യഭിചാരത്തിന് സാക്ഷിയായി ഉള്ളൂവെങ്കിൽ അത് പരസ്യമാക്കാനോ പ്രചരിപ്പിക്കാനോ പാടില്ല. മാഇസിന്റെ സംഭവം ഇതിനു തെളിവാണ്. മാഇസ് വ്യഭിചാരത്തിലേർപ്പെട്ടത് അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉനൈസ്(റ) പ്രവാചകന്റെ മുമ്പിൽ വിവരിച്ചു. പ്രവാചകന്റെ മറുപടി: “മാഇസിനെ വെറുതെ വിടേണ്ടതായിരുന്നു. അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാപങ്ങൾ പൊറുത്ത് കൊടുത്തേക്കാം.” ശേഷം അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു (ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സംരക്ഷണയിലായിരുന്നു മാഇസ്)നോട്: “അല്ലയോ ഹസ്സാൽ, ആ അനാഥബാലനോട് മോശമായാണ് താങ്കൾ പെരുമാറിയത്. മാഇസിന്റെ കാര്യം രഹസ്യമാക്കിയിരുന്നുവെങ്കിൽ എത്ര നന്നായേനെ.” ശേഷം മാഇസുമായി വ്യഭിചാരത്തിലേർപ്പെട്ട സ്ത്രീയോട് മറ്റൊന്നും ചോദിക്കാതെ ‘പോയ്കൊള്ളുക’ എന്നു മാത്രം അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു പറഞ്ഞു” (ഇബ്നു മുഅല്ലിഖീൻ, അൽബദറുൽ മുനീർ ഹി തഖ്റീജിൽ അഹാദീസ് വൽ ആസാരിൽ വാഖിഅ ഹി ശർഹിൽ കബീർ, പ്രഥമ പതിപ്പ്, ദാവൂൽ ഹിജ്റ രിയാദ്: 2004, 2/622).

ബുഖാരിയും മുസ്ലിമും പ്രസ്തുത സംഭവം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു ദിവസം മാഇസ്(റ) പ്രവാചകന്റെ അരികിലേക്ക് വന്നു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു: “ദൈവദൂതരേ, ഞാൻ വ്യഭിചരിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നെ ശുദ്ധീകരിച്ചാലും, എന്നിൽ ശിക്ഷ നടപ്പാക്കിയാലും.” പ്രവാചകൻ(സ) മൗനം പാലിച്ചു. പിന്നീട് പ്രവാചകനും കൂടെ മാഇസും നമസ്കരിച്ചു. നമസ്കാരശേഷം മാഇസ് പഴയ സംസാരം ആവർത്തിച്ചു. പ്രവാചകൻ: “താങ്കൾ എന്നോടൊപ്പം നമസ്കരിച്ചുവല്ലോ?” മാഇസ്: “ശരിയാണ്.” പ്രവാചകൻ: “താങ്കൾ ചെയ്ത കുറ്റം അല്ലാഹു മാപ്പാക്കിയിരിക്കുന്നു.”

ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം(റ) വിശദീകരിക്കുന്നു: “പശ്ചാത്താപ വിവരനായാണ് മാഇസ് പ്രവാചകനെ സമീപിച്ചത്. മറ്റാരുടെയും പ്രേരണയാലല്ല. ആയതിനാൽ അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന്റെ തെറ്റ് മാപ്പാക്കിക്കൊടുത്തു. പ്രവാചകൻ ശിക്ഷ നടപ്പാക്കുകയും ചെയ്തില്ല” (ഇബ്നുൽഖയ്യിം, ഇഅ്ലാമുൽ മുവഖിഇൻ അൻ റബ്ബിൽ ആലമീൻ, ദാവൂൽ ഹിജ്റ, ബൈറൂത്ത്: 1973, 2/98).

പരസ്യമായ വ്യഭിചാരത്തിനാണ് ശിക്ഷയുള്ളതെന്ന് പറഞ്ഞുവല്ലോ. വിശുദ്ധ ഖുർആൻ പറയുന്നു: “വ്യഭിചാരിണിയും വ്യഭിചാരിയും, ഇവരിൽ ഓരോരുത്തരെയും നൂറുവീതം പ്രഹരിക്കുക. അല്ലാഹുവിന്റെ ദീനിയുടെ കാര്യത്തിൽ അവരോടുള്ള ദാക്ഷിണ്യം നിങ്ങളെ ബാധിക്കാതിരിക്കട്ടെ; നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിലും അന്ത്യദിനത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്നുവെങ്കിൽ” (അന്നൂർ 2). എന്നാൽ വ്യഭിചാരത്തിന്റെ ശിക്ഷ ഒന്നിൽ മാത്രം ചുരുക്കുന്ന സൂക്തങ്ങൾ കാണാനാവില്ല. വിഷയത്തെ ശരിയും വണ്ണം ഗ്രഹിക്കാൻ വേറെ ചില സൂക്തങ്ങൾകൂടി മുന്നിൽവെക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി, *സുറത്തുനസാഇലെ* 15,16 സൂക്തങ്ങൾ. ചാട്ടയടിയല്ലാത്ത മറ്റു രണ്ടു ശിക്ഷകളാണ് ഈ സൂക്തങ്ങൾ പറയുന്നത്. “നിങ്ങളുടെ സ്ത്രീകളിൽ ദുർനടപ്പുകളിലേർപ്പെടുന്നവർക്കെതിരിൽ, നിങ്ങളിൽനിന്നുള്ള നാലു പേർ സാക്ഷികളായി കൊണ്ടുവരിക. നാലു പേർ സാക്ഷ്യംവഹിച്ചുവെങ്കിൽ, ആ സ്ത്രീകളെ മരണം വരെ അല്ലെങ്കിൽ അല്ലാഹു മറ്റുവല്ല വഴിയും നിർദ്ദേശിക്കുന്നതുവരെ വീടുകളിൽ തടഞ്ഞുവെക്കുക.” “കുറ്റത്തിലേർപ്പെടുന്ന രണ്ടു പേരെയും നിങ്ങൾ പീഡിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവർ പശ്ചാത്തപിക്കുകയും സ്വയം സംസ്കരിക്കുകയും ചെയ്താൽ നിങ്ങൾ അവരെ വിട്ടയക്കണം. എന്തെന്നാൽ അല്ലാഹു ഏറെ പശ്ചാത്താപം സ്വീകരിക്കുന്നവനും കാര്യമുറപ്പാക്കുന്നവനുമായാണ്” (അന്നിസാഅ് 15,16).

ചുരുക്കത്തിൽ, വ്യഭിചാരത്തിനുള്ള ശിക്ഷകൾ ചാട്ടയടിയോ തടങ്കലിൽ വെക്കലോ മറ്റൊന്നിലുമോ ആകാം. എന്നാൽ ചാട്ടയടി മറ്റു ശിക്ഷകളെ റദ്ദ് ചെയ്തിരിക്കുന്നുവെന്നാണ് ഭൂരിപക്ഷം പണ്ഡിതന്മാരുടെയും അഭിപ്രായം. ഭേദഗതിയെ കുറിക്കുന്ന തെളിവ് അഭാവത്തിൽ ശിക്ഷയുടെ എല്ലാ ഇനങ്ങളും നിയമാനുസൃതവും നിലനിൽക്കുന്നതുമാണെന്നാണ് മറ്റു ചിലരുടെ അഭിപ്രായം (റാസി, *തഫ്സീറുൽ കബീർ*). ഏറ്റവും യുക്തമായി തോന്നുന്ന അഭിപ്രായം, വ്യഭിചാരത്തിന്റെ ഏറ്റവും കൂടിയ ശിക്ഷയാണ് ചാട്ടവാറടി എന്നാണ്.

ചില രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ ഇസ്ലാമിക നിയമത്തിന്റെ പേരിൽ വ്യഭിചാരം ആരോപിക്കപ്പെട്ടവരെ കല്ലെറിയുന്ന സമ്പ്രദായമുണ്ട്. ഈ ശിക്ഷാ സമ്പ്രദായം വിശുദ്ധ ഖുർആനിലല്ല, തോറയിലാണ് പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളത്. പ്രവാചകന്റെ കാലത്ത് നടന്ന കല്ലെറിയൽ ശിക്ഷ തോറയനുസരിച്ചാണ് നടന്നിട്ടുള്ളതും. ആ സംഭവം ഇങ്ങനെ: തങ്ങളെക്കപ്പെട്ട വ്യഭിചാരക്കേസിൽ വിധി തീർപ്പ് നടത്തണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ട് ചില ജൂതന്മാർ പ്രവാചകനെ സമീപിച്ചു. വിധിതീർപ്പ് നടത്താനും നടത്താതിരിക്കാനും പ്രവാചകൻ അനുവാദമുണ്ടായിരുന്നു. തൗറാത്തനുസരിച്ച് വിധി നടത്താൻ (നസാഇയുടെ റിപ്പോർട്ട്) പ്രവാചകൻ തീരുമാനിച്ചു. ഇതിന് പ്രധാനമായും രണ്ട് കാരണങ്ങളായിരുന്നു ഉണ്ടായിരുന്നത്.

ഒന്ന്, മദീനയിലെ ചില ജൂത പുരോഹിതർ തൗറാത്തിലെ കല്ലെറിയൽ നിയമം നിക്ഷിപ്ത താൽപര്യങ്ങളുടെ പേരിൽ മറച്ചുവെച്ചിരുന്നു. അത് പുറത്തുകൊണ്ടുവരാൻ പ്രവാചകൻ തീരു

മാനിച്ചു.

രണ്ട്, ആരോപിതന്റെ സ്ഥാനമാനങ്ങൾ നോക്കി ശിക്ഷയിൽ തങ്ങൾ തിരിമറികൾ നടത്താറുണ്ടെന്ന് ജൂതപുരോഹിതർ പ്രവാചകനോട് പറഞ്ഞു. നിയമത്തിന്റെ മുമ്പിൽ എല്ലാവരും തുല്യരാണെന്ന തത്ത്വം ഉയർത്തിപ്പിടിക്കാൻ നബി ശിക്ഷ നടപ്പാക്കി. ബദ്റുദ്ദീൻ അൽഐനി പറയുന്നു: “പ്രവാചകൻ മദീനയിലെത്തി ചാട്ടയടി സൂക്തം അവതരിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് ഉള്ളതാണ് തൗറാത്പ്രകാരമുള്ള കല്ലെറിയൽ ശിക്ഷ” (ഉദാത്തുൽ ഖാരി, ശറഹുസ്സഹീഹുൽ ബുഖാരി, ബൈറുത്ത്: 20/258). തദ്ദിഷയകമായി അവതീർണമായതാണ് അൽമാഇദയിലെ 42-44 സൂക്തങ്ങൾ.

വ്യഭിചാരത്തിന്റെ ശിക്ഷയെക്കുറിച്ച് വ്യത്യസ്ത അഭിപ്രായങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ചാട്ടയടി ശിക്ഷയായി നിശ്ചയിച്ചതിലൂടെ കല്ലെറിയൽ നിയമം ഇല്ലാതായി എന്നാണ് എന്റെ പക്ഷം. എല്ലാറ്റിനുമുപരി, ജനങ്ങളുടെ പ്രയാസങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കുകയും അവരുടെ ഭാരങ്ങൾ ഇറക്കിവെക്കുകയുമാണ് ഇസ്ലാമിന്റെ ലക്ഷ്യം: “തങ്ങളുടെ പക്കലുള്ള തൗറാത്തിലും ഇഞ്ചീലിലും രേഖപ്പെടുത്തി കാണുന്ന നിരക്ഷരനായ പ്രവാചകനെ പിന്തുടരുന്നവരാരോ (അവരാകുന്നു ഈ അനുഗ്രഹത്തിനു അർഹരായിട്ടുള്ളവർ). അദ്ദേഹം അവർക്ക് നന്മ വിധിക്കുന്നു. തിന്മ വിലക്കുന്നു. ശുദ്ധ വസ്തുക്കൾ അനുവദിച്ചുകൊടുക്കുന്നു. അശുദ്ധ വസ്തുക്കൾ നിരോധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവരെ ഞെരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭാരങ്ങൾ ഇറക്കിവെക്കുന്നു. അവരെ വരിഞ്ഞു മുറുക്കുന്ന ചങ്ങലകൾ പൊട്ടിച്ചെറിയുന്നു” (അൽമാഇദ 157).

ഇന്ന് മുസ്ലിംനാടുകളിൽ ഏകപക്ഷീയമായാണ് ഇത്തരം ശിക്ഷകൾ നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ദുർബലരും പാവങ്ങളും ഉന്നതങ്ങളിൽ പിടിപാടില്ലാത്തവരുമൊക്കെയാണ് ശിക്ഷക്ക് വിധേയരാവുന്നത്. അവ്യക്തതയും അനിശ്ചിതാവസ്ഥയും (ശുബ്ഹാത്ത്) ഉള്ള ഈ ശിക്ഷാനടപടി ന്യായമോ നീതിയോ അല്ല. നീതിയെക്കുറിച്ച് അനിശ്ചിതത്വമുണ്ടാവുമ്പോൾ ശിക്ഷാനടപടി ഒഴിവാക്കുന്നതോ നീട്ടിവെക്കുന്നതോ ആണ് ഉചിതം. നിലവിലെ ‘ഇസ്ലാമിക്’ നിയമവ്യവസ്ഥകളിലൊക്കെ ഈ അനിശ്ചിതത്വമാണ് മുഴച്ചുകാണുന്നത്. ■

(ഇസ്ലാം ഓൺലൈൻ നെറ്റ്)